

AINEKAVA
MUUSIKAÕPETUS
(5.-12. klass)

MUUSIKAÕPETUSE AINEKAVA

Kadrina Keskkooli muusikaõpetuse ainekava lähtub vabariiklikust Põhikooli ja gümnaasiumi õppekavast.

MUUSIKA PÕHIKOO LIS JA GÜMNAASIUMIS

- Muusikaõpetusel on tähtis osa õpilase tundemaailma rikastamisel ja tasakaalustatud isiksuse arendamisel.
- Muusikaõpetuse oluliseks ülesandeks on rahvuslike kultuuritraditsioonide säilitamine ja edasikandmine.
- Muusikaõpetuse ülesandeks on muusikahuvi äratamine ja muusikakogemuse rikastamine.
- Muusikaõpetuse põhitegevused on laulmine, pillimäng, muusika kuulamine, liikumine, muusikalise kirjaoskuse arendamine ja muusikaloo käsitlemine.
- Muusikaõpetus üldhariduskoolis lähtub R. Pätsi ja H. Kaljuste didaktilisi- metoodilistest printsiipidest, milles on ühendatud Z. Kodaly meetod ning C. Orffi muusikaõpetuse süsteem.
- 4.-6. klassis on peatähelepanu suunatud õpilase motivatsiooni, huvitatuse ja hinnangulise suhtumise kujundamisel. Vokaalsete võimete arendamisel pööratakse tähelepanu hääle kõlavusele, ilmekusele ning hääle individuaalsetele omadustele (tämber, diapason). Õpilaste muusikalist maailmapilti avardatakse erinevate maade rahvalaulude, muusikapalade ja tantsude kaudu.
- 7.-9. klassis on musitseerimise aluseks eakohane laulurepertuaar ja pillimäng. Muusikalisi teadmisi ja oskusi rakendatakse musitseerimise, muusikavormide ja zanrite tundmaõppimisel.

PÕHIKOOLI ÕPPE-EESMÄRGID

Põhikooli muusikaõpetusega taotletakse, et õpilane:

- arendab vokaalseid võimeid;
- arendab loovust;
- arendab improvisatsioonivõimet laulmise, rütmilise tegevuse ja pillimängu kaudu;
- musitseerib aktiivselt;
- omandab muusikalise kirjaoskuse põhialused;
- arendab muusikalist analüüsivõimet, muusikaliste väljendusvahendite kasutamise oskust praktilises musitseerimises ja muusika kuulamisel;
- oskab muusikale hinnangut anda ning oma arvamust põhjendada.

AINETEVAHELISED SEOSSED

EMAKEEL - sõnavara laiendamine, eneseväljendus.

LOODUSÕPETUS - laulud, kuulamispalad, mis on seotud aastaegade, laulud lilledest, loomadest, lindudest, ilmastikunähtustest.

MATEMAATIKA - helipikkused, taktimõõdud.

VÕÕRKEELED - võõrkeelsed laulud.

GEOGRAAFIA - riikide asukohad kaardil, omapära.

KUNSTIÕPETUS - ajastud, stiilid.

AJALUGU - kultuuri arengulugu käsitletakse koos ajaloo tähtsamate sündmustega.

FÜÜSIKA - helilained, kaja, akustika, dünaamika, tempo.

AINEKAVA 5. KLASSILE

ÕPPESISU

1. LAULMINE JA HÄÄLE ARENDAMINE. Hääle individuaalsete omaduste (tämber, diapsoon) kujundamine. Harmoniaataju arendamine.
2. MUUSIKALINE KIRJAOSKUS. Kaheksandik taktimõõdu tundmaõppimine seoses laulude õppimisega. Vahelduva taktimõõdu õppimine. Meloodia ja helilaad. Duur. Moll. Harmoniline moll. Märgid: diees, bemoll, bekarr. Helistikud: C-a, G-e, F-d.
3. MUUSIKA KUULAMINE. Kooriliigid: mudilas-, laste-, poiste, nais-, mees-, segakoor, kodukoha ja eesti tuntumad koorid ja dirigendid. Pillirühmade tutvustamine. Eesti ja kodukoha rahvalaulud.

ÕPITULEMUSED

5. klassi lõpetaja:

- laulab võimetekohaselt;
- on omandanud ühislauluvara: Eesti hümn (Fr. Pacius), "Eesti lipp" (E. Võrk), "Kungla rahvas" (K.A. Hermann) "Jaan läeb jaanitulele" (eesti rahvalaul) "Püha öö" (F. X. Gruber).
- Tunneb taktimõõte 2/4, 3/4, 4/4, 3/8, 6/8.
- Teab kaheksandik taktimõõdu tähendust;
- Teab mõisteid Duur ja moll- helilaade, eristab kuulmise järgi ära;
- Teab helistikke C- a, G- e, F- d;
- Teab dieesi, bemolli, bekarri tähendust;
- Teab erinevaid kooriliike, eesti tuntumaid koore, dirigente
- Oskab iseloomustada eesti rahvamuusikat: rahvalaule, tantse pille.

ÕPPEKIRJANDUS JA ÕPPEVAHENDID:

A. Sepp, H-M. Järv muusikaõpik 5. klassile

Noodivihik, rütmipillid, heliplaadid.

AINEKAVA 6. KLASSILE

ÕPPEISISU

1. LAULMINE JA HÄÄLE ARENDAMINE. Hääle kõlavuse ja väljenduslikkuse arendamine. Kõlaühtluse ja pehme tooni saavutamine, vältides forsseerimist. Harmooniataju arendamine.
2. MUUSIKALINE KIRJAOSKUS. Meetrum. 4- osalise taktimõõdu kinnistamine. Meloodia ja helilaad. Dünaamika ja agoogikamärkide pp, ff, mp, mf, cresc., dim., a tempo ning mõiste da capo al fine tähenduse mõistmine ja kasutamine musitseerimisel.

ÕPITULEMUSED

6. klassi lõpetaja:

- Laulab võimetekohaselt
- On omandanud ühislauluvara: Eesti hümn (F. Pacius), "Eesti lipp" (E. Võrk), "Kas tunned maad" (J. Berat), "Oh sa, õnnistav" (koraal), "Püha öö"(F. X. Gruber).
- Tunneb taktimõõte 2/4, 3/4, 4/4, 3/8, 6/8
- Teab helistikke C-a, G- e, F- d;
- Kasutab muusika analüüsimisel õpitud muusikamõisteid ja teadmisi;

- Teab dieesi, bemolli, bekarri tähendust.

ÕPPEKIRJANDUS JA ÕPPEVAHENDID:

A. Sepp, H-M. Järv muusikaõpik 6. klassile

Noodivihik, rütmipillid, heliplaadid.

AINEKAVA 7. KLASSILE

ÕPPESISU

1. LAULMINE JA HÄÄLE ARENDAMINE. Väljendusrikas laulmine ja kõlaühtsus; hääle individuaalsete omaduste (tämber, diapsoon) kujundamine. Harmooniataju arendamine kaanonite ja lihtsate mitmehäälsate laulude kaudu. Hääle tervishoid.
2. MUUSIKALINE KIRJAOSKUS.Meetrum ja rütm. Uued rütmivormid. Meloodia ja helilaad. Helistik D- h tundmaõppimine. Muusikalise lauseehituse tundmaõppimine (motiiv, fraas, lause, periood). Agoogikamärgid.
3. MUUSIKA KUULAMINE. Teadliku muusika kuulamise arendamine. Pillid ja pillirühmad: keel-, puu-, vask- ja löökpillid. Eesti tuntumad orkestrid, dirigendid.

ÕPITULEMUSED

7. klassi lõpetaja:

- laulab vastavalt vokaalsetele võimetele vabalt ja emotsionaalselt;
- oskab kasutada häält häälemurdeperioodil;
- on omandanud ühislauluvara: Eesti hümn (Fr. Pacius), “Kaunimad laulud” (Fr. Saebelmann), “Mu isamaa on minu arm” (G. Ernesaks);
- eristab lauludes ja kuulatud muusikas 2/4, 3/4. 4/4 taktimõõtu;
- Tunneb rütmivorme;
- Ning oskab neid kasutada rütmiülesannete lahendamisel;
- Oskab määrata helilaadi;
- Teab intervalli mõistet;
- Teab eristada ja oskab iseloomustada keel-, puu-, vask-, löök- ja klahvpille;
- Külastab kontserte ja muusikalavastusi ning kasutab omandatud teadmisi ja oskusi muusika analüüsimisel.

ÕPPEKIRJANDUS JA ÕPPEVAHENDID:

E. Karp, I. Garsnek, J. Ojakäär muusikaõpik 7-8. klassile
cd-d, helikassetid, rütmipillid.

AINEKAVA 8. KLASSILE

ÕPPEISISU

1. LAULMINE JA HÄÄLE ARENDAMINE. Hääle individuaalsete omaduste kujundamine.
Laulmine häälemurde perioodil. Harmoniataju arendamine.
2. MUUSIKALINE KIRJAOSKUS: Meetrum ja rütm. Meloodia ja helilaad. Helistike tundmaõppimine B-g. Akordi mõiste. Bassivõtme tutvustamine seoses lauludega.
Agoogikamärgid.
3. MUUSIKA KUULAMINE. Tutvumine žanritega: ooper, operett, muusikal, ballett. Tutvumine maailma muusikaga.

ÕPITULEMUSED

8. klassi lõpetaja:

- laulab vastavalt vokaalsetele võimetele;
- oskab kasutada häält häälemurdeperioodil;
- on omandanud ühislauluvara: Eesti hümn, “Kaunimad laulud”, “Mu isamaa on minu arm”, “Põhjamaa”.
- Tunneb kuulmise ja noodi järgi rütmivorme;
- Oskab määrata helilaadi;
- Tunneb helistikke C-a, G-e, D- h, F- d, B- g;
- Teab agoogikamärke;
- On tutvunud žanritega: ooper, operett, muusikal, ballett;
- Külatab kontserte ja muusikalavastusi.

ÕPPEKIRJANDUS JA ÕPPEVAHENDID:

E. Karp, I. Garsnek, J. Ojakäär

Muusikaõpik 8. klassile

cd- d, õpetaja poolt valmist. Õppevahendid, noodipaber, rütmipillid.

AINEKAVA 9. KLASSILE

ÕPPESISU

1. LAULMINE JA HÄÄLE ARENDAMINE. Väljendusrikkuse ja kõlaühtsuse taotlemine, arendamine. Individuaalsete hääleomaduste kujundamine.
2. MUUSIKALINE KIRJAOSKUS: Meetrum. Õpitud rütmide ja taktimõõtude kinnistamine. Meloodia ja helilaad.
3. MUUSIKA KUULAMINE. Teadliku muusika kuulamise arendamine. Homofoonilise ja polüfoonilise mitmehäälsuse mõiste, seoses muusikavormide ja zanritega. Muusikavormid- ja zanrid - variatsioonid, rondo, fuuga, sümfoonia, kontsert, süit, avamäng, oratoorium, kantaat.

ÕPITULEMUSED

9. klassi lõpetaja:

- laulab pingevabalt, selge diktsiooniga;
- on omandanud ühislauluvara: Eesti hümn, "Hoia jumal Eestit", "Kaunimad laulud", "Mu isamaa on minu arm", "Põhjamaa", "Valged jõulud".
- Tunneb neljandik ja kaheksandik taktimõõte;
- Tunneb helipikkusi, rütme;
- Teab intervalli ja akordi mõistet;
- Teab agoogikamärke: rit., accel., allegro, moderato, andante, adagio;
- Teab dünaamikamärke: p, pp, mf, ff, dim., cresc.
- Tunneb noote viiuli ja bassivõtmes;
- on tutvunud muusikazanritega: missa, prelüüd ja fuuga, sümfoonia, kontsert, keelpillikvartett, avamäng, kantaat, ooper, oratoorium, operett, muusikal, ballett;
- Muusikavormidest: sonaat, variatsioonid.

ÕPPEKIRJANDUS JA ÕPPEVAHENDID:

E. Karp, I. Garsnek, J. Ojakäär

Muusikaõpik 9. klassile

cd-d, paljundatud materjalid

MUUSIKAÕPETUS GÜMNAASIUMIS

Gümnaasiumis käsitletakse muusikat stiilide, kõlastruktuuride, vormide mitmekesisuses seoses kultuuri arenguloo, tähtsamate ajaloosündmuste, kunsti ja kirjandusega. Muusikaloo käsitlemist täiendavad laulmine ja muusika kuulamine.

GÜMNAASIUMI ÕPPE-EESMÄRGID

Gümnaasiumi muusikaõpetusega taotletakse, et õpilane

- hindab muusikat kui kultuuriväärtust;
- kujundab tervikliku pildi kultuuri arengust;
- orienteerub eri ajastute muusikastiilides, zanrites, vormides;
- omandab teadmisi muusikaajaloost tuntud heliloojate loominguga kaudu;
- rakendab põhikoolis omandatud muusikaalaseid teadmisi ja oskusi muusika analüüsimisel, musitseerimisel ja laulude õppimisel;
- rikastab tundeelu muusikaelamuste kaudu, oskab neid võrrelda, oma seisukohti põhjendada;
- külastab kontserte ja muusikalavastusi, õpib neid arvustama;
- omandab õiged laulmisharjumused.

AINEKAVA 10-12. KLASSILE

1. kursus

Muusika teke ja olemus

Vanad kultuurirahvad ja muusika. Vanakreeka ja –rooma muusika

Varakristlik muusika

Keskaeg

Kristlus kui Lääne-Euroopa kultuuri arengu tugevaim mõjutegur

Vaimuliku muusika areng

Gregooriuse koraal. Polüfoonilise mitmehäälsuse teke

Organum. Motett. Rändlaulikud, rüütlipoeesia, pillid

Renessanss

Humanism, protestantism, vastureformatsioon ja muusika

Missa

Ilmalik laul ja seltskonnamuusika. Madrigal
Homofoonilise mitmehäälsuse teke
Protestantlik koraal
Heliloojad Palestrina. Orlandus Lassus. Desprez
Instrumentaalmuusika teke

Barokk

Uue stiili kujunemine- ülevaade ajastust
Ooperi teke
Oratoorium (kantaat, passioon)
Instrumentaalmuusika (fuuga, klaviir, trio, orkester- concerto grosso, soolokontsert, süit)
Monteverdi. Vivaldi. Bach. Händel.

Klassitsism

Valgustusajastu iseloomustus
Instrumentaalmuusika areng- ansamblid, orkestrid, klaver
Sonaat kui vorm ja kui zanz
Sümfoonia. Kontsert. Keelpillikvartett
Ooperi areng
Viini klassikud- Haydn, Mozart, Beethoven

2. kursus

Romantism

Romantismi ideed ja rahvuslus
Instrumentaalmuusika osatähtsus- orkestrid, klaver
Programmilise muusika teke. Sümfooniline poeem
Soololaul
Miniatuursed zanzrid: etüüd, prelüüd, nokturn, tantsud
Lavamuusika (ooper, operett, ballett)
Juhtivad muusikamaad ja heliloojad
Schubert, Schumann, Berlioz, Chopin, Liszt, Brahms, Verdi, Wagner, Korsakov, Mussorgski,
Tsaikovski, Sibelius, Grieg

20. sajandi muusika

Rahvuslik muusika: varane Stravinski, Sibelius, Bartok

Hilisromantism. R. Strauss. Mahler

Impressionism. Debussy. Ravel

Ekspressionism. Skrjabin. Schönberg

3. kursus

20. sajandi muusika

Neoklassitsism. Stravinski. Orff. Britten. Prokofjev. Sostakovits

Sümfooniline jazz: Gershwin

Avangardism: Webern. Cage. Boulez

Postmodernism. Penderecki. Ligeti. Pärt

Eesti muusika

Rahvalooming. Regivärsiline rahvalaul. Uuem rahvalaul

Laulupidude traditsiooni algus: A. Kunileid, F. Saebelmann, A. Thomson, K.A. Hermann

Esimesed professionaalid: M. Härma, A. Läte, K. Tärnu

R. Tobias, A. Kapp, P. Süda, M. Lüdigi - eesti professionaalsed heliloojad

Rahvusliku koorimuusika rajajad: M. Saar, C. Kreek

Rahvusliku instrumentaalmuusika rajajad: H. Eller, E. Tubin

Rahvusliku lavamuusika rajajad: E. Aav, E. Tubin, E. Tamberg, E. Kapp

Eesti modernism 1956- 1970

Heliloojad: G. Ernesaks, V. Tormis, A. Pärt, E. Mägi, E. Tamberg, J. Rääts, L. Sumera, R. Kangro, E-S. Tüür, R. Eespere, U. Sisask

- Muusikalugu käsitletakse läbi ajastute integreeritult teiste õppeainete ja kultuurivaldkondadega (kunst, kirjandus, filosoofia, teater jne.).
- Õpiülesannete lahendamisel rakendatakse individuaalset tööd: referaat, kontserdi- teatrietenduse arvustus- analüüs, uurimustöö, essee jms. Olulisel kohal on vestlused ning diskussioonid meedia poolt pakutavast (TV programmid, video, raadio, ajakirjandus). Erinevates ainetes omandatud teadmisi rakendatakse integreeritult mitmesugustes projektides (näit. Ajastu-, stiilipäevad jne.)
- Gümnaasiumiklasside õpilased kaasatakse noortekori: sega- või naiskoori. Vastavalt võimalustele tegeldakse instrumentaalmuusikaga- ansamblite ja orkestritega.
- Jätkatakse tööd vokaalselt võimekate õpilastega - solistidega.
- Muusikaloos käsitletakse ajastu ajaloolis- kultuurilist tausta, silmapaistvamaid heliloojaid, ning nende loomingut.

- Muusika kuulamisel lähtutakse ajastule, stiilile, ja heliloojaile iseloomulikematest teostest.
- Laulmine seostatakse muusikalooga. Arendatakse võimetekohast mitmehäälsust.
- Muusikalist kirjaoskust süvendatakse praktilise muusikalise tegevuse kaudu.

ÕPITULEMUSED

Keskkooli lõpetaja

- oskab eri ajastute muusikat iseloomustada ja end muusika kuulamiseks häälestada;
- oskab võrrelda erinevate ajastute muusikat
- teab ajastute tuntumaid heliloojaid ja nende teoseid
- oskab koostada referaate ja uurimustöid muusikast, neid ette kanda ja illustreerida.
- külastab aktiivselt kultuuriüritusi.